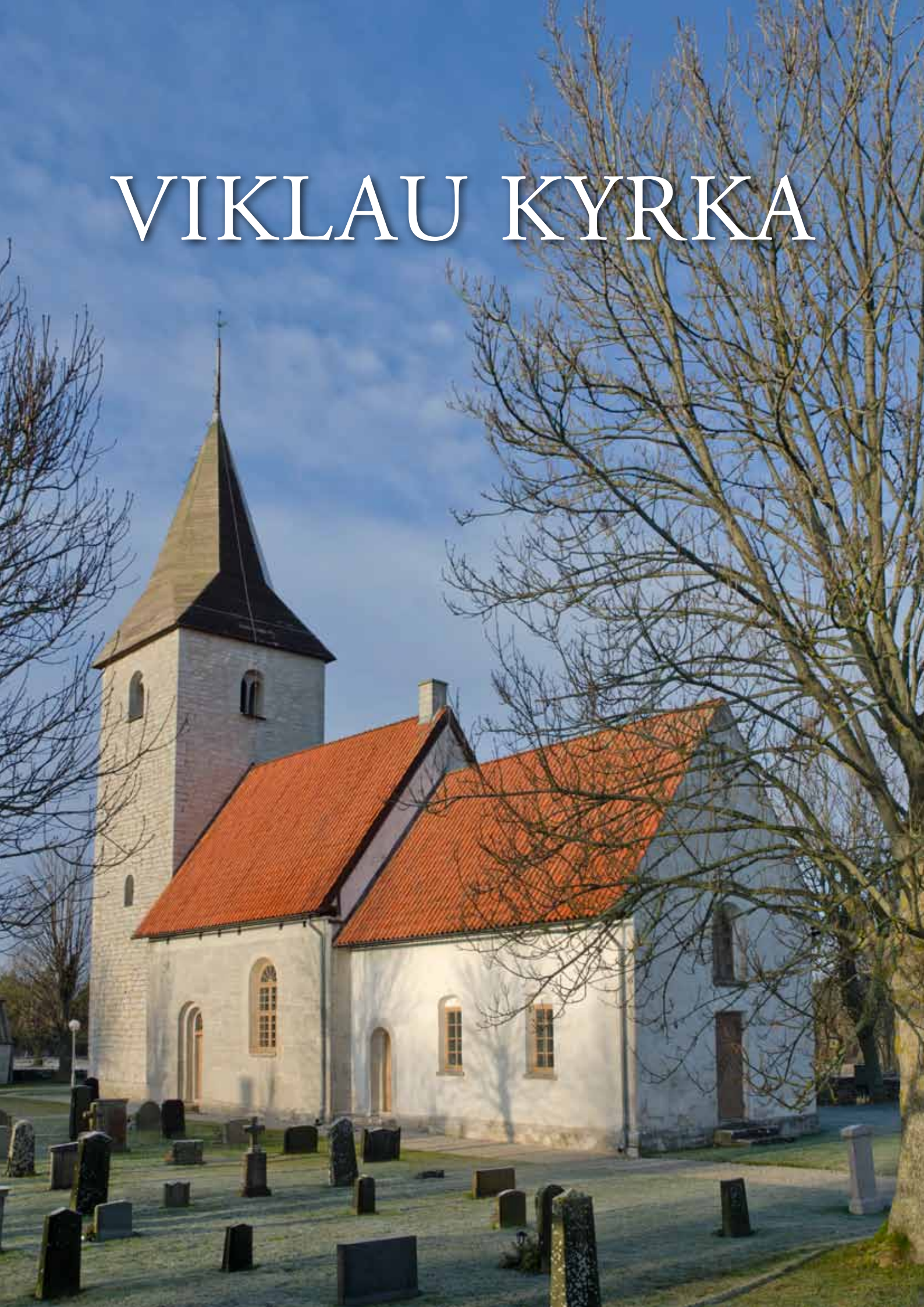
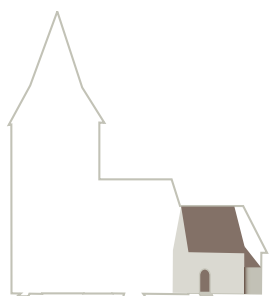

VIKLAU KYRKA

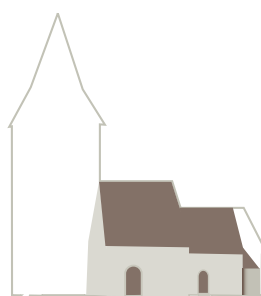

Välkommen till Viklau kyrka

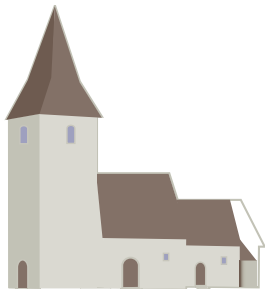
Gotlands över nittio medeltida stenkyrkor byggdes ursprungligen i romansk stil. Det som är typiskt för den romanska stilen är att dörrar, fönster och valv har runda bågar. På 12- och 1300-talen byggdes många kyrkor om i gotisk stil med spetsiga bågar. Viklau kyrka är en av tio kyrkor på ön som behållit den romanska stilen.

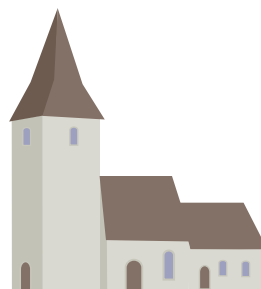
Cirka 1140 byggdes koret med absid (en rund utbyggnad). Dopfunten fanns redan i denna första kyrka.

Cirka 1170 byggdes långhuset och krucifixet och madonnan införskaffades.

Cirka 1250 byggdes tornet.

Vid mitten av 1800-talet förstorades kyrkans fönster. 1852 revs absiden och en sakristia byggdes genom en förlängning av koret. Absidens sockelstenar är bevarade i en murtrappa till vinden.

KYRKKLOCKAN gjöts 1786 av G.S. Meyer i Stockholm. På klockan kan man läsa att ”Lütke man var biskop, Lars Renh Dahlman landshövding och Carl Lönberg pastor, Pehr Gabrielson och Jacob Rasmusson, Stenstuggords och Hans Hansson från Sixarfve var kyrkoverder”.

VIKLAUMADONNAN anses vara en av Europas bäst bevarade träskulpturer från 1100-talet. Madonnan som är daterad till 1160-tal har nästan all sin ursprungliga färg bevarad.

Konsthistorikern Johnny Roosval menar att Madonnan kan ha tillverkats i Frankrike eftersom hon har stora likheter med skulpturer från katedralen i Chartres. Hon ska sedan ha förts till Gotland av cisterciensermunkarna vid Roma kloster. En annan teori är att hon tillverkats vid en verkstad här på ön med influenser från Frankrike. I samma verkstad kan i så fall krucifixen i bland andra Hemse, Alskog, Endre och Väte kyrkor ha tillverkats.

Ursprungligen hade hon Jesusbarnet i sin famn och var placerad i triumfbågen.

Den Madonna vi ser i kyrkan idag är en kopia, tillverkad i gips av konservator Alfred Nilsson. Originalen är skuret i lindträ och finns på Statens Historiska Museum i Stockholm dit det såldes 1928 för 5 000 kr. Denna händelse skapade på sin tid en het debatt angående statens museums insamlande av historiska föremål. Ytterligare en kopia finns på Gotlands Museum.

Före reformationen år 1517, då vi fortfarande var katoliker, var det vanligt med tillbedjan av Gud via helgonen. Jungfru Maria ansågs ha stor betydelse som helgon, främst för kvinnorna.

I Viklau kyrka fanns det då ytterligare cirka 30 helgonbilder från 11- och 1200-talen. Enligt sägen gick dessa ett dystert öde till mötes då man på 1860-talet lät tjärstryka tornet och alla de 30 helgonen användes som bränsle för att värma tjäran.

TRIUMFKRUCIFIXET är daterat till 1160-tal. Liksom madonnan kan även detta ha tillverkats i Frankrike och förts hit med munkarna i Roma kloster. Baksidan målades med svarta akantusrankor på grön botten i början av 1700-talet.

DOPFUNTEN tillverkades av stensemälaren Hegwaldr, eller en lärning till honom, på 1140-talet. På Gotland finns elva dopfuntar av Hegwaldr, bland annat i grannsocknarna Halla, Sjonhem, Ganthem och Vänge. Kanske hade han sin verkstad någonstans på mellersta ön. Cuppan, dvs. den övre delen av funten, är tillverkad i sandsten. Foten från 1200-talets mitt är tillverkad i kalksten. Bilderna på dopfunten föreställer olika episoder ur Jesus liv.

T.v: Marie bebådelse. Mitten: Två personer lägger locket på Lazarus kista, från höjden sträcker Guds hand ned. T.h: Kristus i konungslig dräkt lyfter locket av Lazarus kista.

På 1700-talet tyckte man att den medeltida dopfunten var klumpig och omodern. Därför tillverkades en ny i huggen och målad sandsten. Den står nu i korbänken och har en inskription från 1737.

ALTARUPPSATSEN tillverkades på 1730-talet. På 1850-talet hängdes den undan i sakristian och ersattes av en väggmålning, föreställande ett gult kors med krans och svepningsduk, målat av en ”herr Leutnant Ericsson”. Efter 80 år i sakristian hängdes altaruppsatsen åter upp på sin ursprungliga plats. Det gula korset skymtas bakom.

PREDIKSTOLEN (1735) är smyckad med sniderier och bär Fredrik I:s namnchiffer (kung i Sverige 1720–1751). På predikstolen finns en hållare för ett timglas som sedan länge är borta.

BÄNKINREDNINGEN är till största delen från 1700-talet och målade i rokokostil. Typiskt för rokoko var snirklar och ornament av t.ex. girlander och blomsterrankor. Under en period var de övermålade. Originalmålningen togs åter fram 1936.

En **HÖRNSTEN** på kyrkans torn har en skada. Enligt sägen var det två hästar som skenade in på kyrkogården med ett tungt lass sten omkring sekelskiftet 1900.

Källor: *Gotlands kyrkoinventering – Viklau kyrka.*

Sveriges kyrkor av Johnny Roosval.

Gotlands kyrkor – en vägledning av Erland Lagerlöf och Gunnar Svahnström.

Gotlands kyrkklockor och ringnings seder av Ingvar Rohr.

Gotländska stencmästare av Andreas Lindblom och Gunnar Svahnström.

Foto: Danne Pe Pettersson och Bo-Göran Kristoffersson, *Gotlands kyrkoinventering.*

Helena Duveborg. **Grafisk form:** Helena Duveborg.

Svenska kyrkan